

STORTINGET
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Høringssvar - Forslag til lov om informasjonstilgang m.m. for den uavhengige granskingskommisjonen for å undersøke forhold som har blitt aktualisert gjennom offentliggjøringen av Epstein-dokumentene

Dato
23.04.2026

Vår ref.
2026/7128

Deres ref.

Saksbehandler
Helena Ingegerd Eriksson
seniorrådgiver

PB 4013 Ullevål Stadion
0806 Oslo

post@nasjonalarkivet.no
48 05 56 66

Org. nr.
961181399

Nasjonalarkivet viser til Stortingets høring om forslag til lov om informasjonstilgang m.m. for den uavhengige granskingskommisjonen som skal undersøke forhold aktualisert gjennom offentliggjøringen av Epstein-dokumentene.

Våre hovedsynspunkter

1. Nasjonalarkivet fraråder kassasjon av materiale som kommisjonen faktisk har brukt i sitt arbeid.
2. Nasjonalarkivet mener at lovteksten bør være tydelig om hvilken institusjon som skal motta arkivet.
3. Nasjonalarkivet mener det er gode grunner til at arkivet etter kommisjonen bør overføres til Nasjonalarkivet når arbeidet er avsluttet.

1. Om lovforslaget § 12 og kassasjon av kommisjonens grunnlagsmateriale

Lovutkastet legger til grunn at arkivlovens bestemmelser skal gjelde for kommisjonen. Samtidig skaper omtalen av kassasjon av dokumenter etter kommisjonens arbeid tvil om hvordan de hensynene arkivregelverket skal ivareta, er tenkt fulgt opp.

Kommisjonens arkiv er ikke bare en samling enkeltdokumenter. Det er dokumentasjon av et undersøkelsesarbeid. Arkivet viser hvilke opplysninger kommisjonen hentet inn, hvilke dokumenter som ble brukt, og hvordan materialet inngikk i arbeidet. I denne sammenhengen gir arkivet selvstendig verdi for senere bruk.

Fra et brukerperspektiv er det viktig at arkivet kan benyttes uten at den enkelte må rekonstruere kommisjonens arbeidsgrunnlag på egen hånd. Behovet vil være å se hvilke dokumenter som inngikk i arbeidet, og i hvilken sammenheng de ble brukt. Dersom grunnlagsmaterialet ikke blir bevart, blir arkivet vanskeligere å forstå og mer krevende å bruke. Derfor er det viktig at

Nasjonalarkivet

materialet som dokumenterer kommisjonens arbeid og arbeidsgrunnlag, blir bevart.

Nasjonalarkivet anbefaler derfor at alle innhentede dokumenter som kommisjonen har brukt i arbeidet sitt, blir bevart, uavhengig av hvor dokumentene opprinnelig kommer fra, når de belyser grunnlaget for vurderingene og konklusjonene.

2. Om begrepsbruk i lovteksten

Det er uheldig at lovforslaget bruker formuleringen «statlig bevaringsinstitusjon». Formuleringen gjør det uklart hvilken institusjon som faktisk er ment som mottaker av arkivet.

Dette bør komme tydelig fram av lovteksten. Nasjonalarkivet vil derfor anbefale at den valgte bevaringsinstitusjonen navngis direkte.

3. Hvor bør arkivet overføres etter at kommisjonen har avsluttet sitt arbeid?

Det har vært få stortingsoppnevnte kommisjoner i norsk historie. Fra 1883 og frem til i dag har det kun vært oppnevnt sju slike kommisjoner. Arkivet etter den siste av disse, Sannhets- og forsoningskommisjonen, er avlevert Nasjonalarkivet. Det siste kommisjonsarkivet som Stortingsarkivet håndterte, var Lund-kommisjonens arkiv fra 1996. Dette var et papirbasert arkiv.

Dagens kommisjonsarkiv vil være digitalt skapt, men inneholder også digitalisert og papirbasert dokumentasjon. De er altså hybride arkiv. Slike arkiv er vesentlig mer krevende å forvalte enn analoge. Nasjonalarkivet erfaring med arkivene etter 22. juli-kommisjonen, Koronakommisjonen 1 og 2 og Sannhets- og forsoningskommisjonens arkiv, er at slike arkiv reiser særskilte spørsmål knyttet til hele arkivets livsløp. Det gjelder danning, avlevering, bevaring, tilgjengeliggjøring og innsyn. Nasjonalarkivet mener at det vil være hensiktsmessig å benytte vår kompetanse i alle disse delene.

Stortinget er ikke underlagt arkivloven. Likevel har Nasjonalarkivet mottatt Sannhets- og forsoningskommisjonens arkiv. Erfaringene fra dette arbeidet vil vi gjerne dele.

Etter Nasjonalarkivets vurdering er det gode grunner til at kommisjonens arkiv bør avleveres oss når arbeidet er avsluttet. Dersom granskingskommisjonens arkiv også avleveres til Nasjonalarkivet, vil sentralt kildemateriale forvaltes samlet. Nasjonalarkivets erfaring med kommisjonsarkiv vil, sammen med hensynet til langsiktig bevaring og innsynsforvaltning, føre til både trygg bevaring og forutsigbarhet for brukerne.

Nasjonalarkivet

Nasjonalarkivet tilbyr gjerne bistand i arbeidet med kommisjonsarkiv. Slike arkiv reiser ofte særskilte spørsmål om arkivbeskrivelse, dokumentasjon, bevaring, innsyn og senere bruk. Derfor er det særlig viktig at sentrale hensyn blir ivaretatt allerede når arkivet blir skapt.

Vår anbefaling er derfor at Nasjonalarkivet bistår kommisjonen i dannelsesfasen, og at kommisjonens arkiv deretter avleveres til Nasjonalarkivet når kommisjonens arbeid er avsluttet.

Om Nasjonalarkivet

Nasjonalarkivet er Norges øverste arkivmyndighet. Vi forvalter arkivloven og gir veiledning om arkivdanning, dokumentasjonsforvaltning og bevaring. Vårt samfunnsoppdrag er å bidra til god og effektiv dokumentasjonsforvaltning, og å sikre, bevare og gjøre tilgjengelig et bredt og allsidig utvalg av samfunnets arkiver.

Med hilsen Nasjonalarkivet

Kjetil Korslien
områdedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen underskrifter